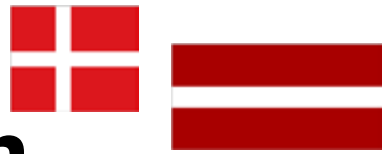

Foreningen Danmark-Letland

nr. 2 juni 2010 18. årgang

ISSN 1901-5720

Husk Jani Ligo St. Hans festen. Se side 6

Indhold

Foreningen....	3
Bestyrelsen	4
Nyttige adresser	5
St. Hans – Jani – Ligo – fest	6
Massemedier i Letland i 2010	9
Fest hos KUKS	13
Årsberetning 2009-2010	15
Ordinær generalforsamling	24
Fra køjeseng til himmelseng	25
Korte nyheder	30
Danfø	44
Rite Nyt	47
Bogen "Renselse"	48
Naja Marie Aidts "Bavian"	49
KALENDER	51

Līgo ANNO 1958
Visas puķes uzziedēja,
Paparđite neziedēja,
Tā ziedēja Jāņu nakti
Zeltītiem ziediņiem!

*Forsidebilled på postkort af
Makslinieks A. Mucenieks*

Deadline for næste nummer er 1. September

Foreningen....

Foreningen Danmark-Letlands medlemsblad udsendes til alle medlemmer.

Indlæg og udklip er meget velkomne og sendes til redaktør Lis Nielsen (lis.hazel.nielsen@skolekom.dk). Vi kan ikke love at bringe alle indlæg, ligesom vi forbeholder os ret til at redigere i det indsendte.

Foreningen Danmark-Letland er stiftet i august 1992 i København af en kreds af private personer med interesse for Letland.

Formålet med foreningen er:

På alle måder at styrke og udvikle venskab mellem det lettiske og danske folk, samt oplyse om Letland.

Som medlem af foreningen kan optages enkeltpersoner, husstande, foreninger, virksomheder, kommuner, menigheder, organisationer mv. med interesse for dansk-lettiske relationer.

Foreningen er landsdækkende. De fleste arrangementer finder sted i Københavnsområdet, men der opfordres til lokalt arbejde også andre steder i landet. Hos Fremad Rejser, Vesterbrogade 37, 1620 København V tlf.: 33 22 04 04, får medlemmer af Foreningen Danmark-Letland rabat på rejser til Letland.

Indmeldelse i Foreningen Danmark-Letland sker ved henvendelse/indbetaling til kasserer Anne Fraxinus.

Foreningens girokonto er: 07 736 54.

Årskontingent:

Enkeltpersoner	225 kr
Husstande	325 kr
Unge under 26 og pensionister	150 kr
Organisationer m.m.	525 kr

Bestyrelsen

	Kirsten Gjaldbæk Kongstedvej 12 2700 Brønshøj Formand	tlf. 3871 1825 kirsten.gjaldbaek@skolekom.dk
	Jytte Nørgaard Helio Helleruplund Allé 4 2900 Hellerup Næstformand	tlf. 3962 2922 fax: 3962 2912 jytte@helio.dk
	Anne Fraxinus Kildebækvej 34 3660 Stenløse Kasserer	tlf. 4717 0194 agf@mail.dk
	Lis Nielsen Rosenlundsvvej 8 3650 Ølstykke Redaktør	tlf. 4710 0295 lis.hazel.nielsen@skolekom.dk
	Darta Caunite Humlemarksvej 16 A 2605 Brøndby	tlf. 3166 3696 darta.svarcs@gmail.com
	Anita Vizina Nielsen Lyngborghave 32 2.TV 3460 Birkerød	tlf. 4031 4959 jvizinanielsen@webspeed.dk
	Anda Zarane Vølundsgade 27,1 th 2200 København N	tlf. 2016 0963 anda.zarane@gmail.com
	Helge Andersen Humlemarksvej 17 2605 Brøndby Suppleant	tlf. 4345 7076 heogin@mail.tele.dk
	Anne Mette Johannsen Nørgaardsvej 25 2800 Lyngby Suppleant	tlf. 4588 8765 amj2002@ofir.dk

Nyttige adresser

Letlands Ambassade i Danmark,

Rosbæksvej 17, 2100 København Ø

tlf. 3927 6000, Fax. 3927 6173,

embassy.denmark@mfa.gov.lv

Ambassadør: Gints Jegermanis

Konsul/ambassadens sekretær: Ieva Grube

House Manager: Kaspars Judzis

LIAA(Latvian Investment and Development Agency) kontakt:

Gints Janums

Udenrigsministeriets hjemmeside:

www.mfa.gov.lv/dk/copenhagen

Den Danske Ambassade i Letland,

Pils iela 11, Lv-1863 Riga, Latvia

Tlf. +371 6722 6210, Fax +371 6782 0234,

rixamb@um.dk, www.ambriga.um.dk/da

Ambassadør: Uffe Wolffhechel

Konsul/Attaché Carina Mylin

+371 6722 6210 ext. 16 /mob. +371 2612 1002

carmyl@um.dk

Det Danske Kulturinstitut i Riga,

Marijas iela 13, K.3, LV-1050 Riga, Latvia

Tlf. +371 67 289 994,

dki@dki.lv, www.dki.lv

Leder: Simon Drewsen Holmberg.

Det Danske Kulturinstitut i København

Vartov, Farvergade 27 L, 2. sal, 1463 Kbh K

Foreningens hjemmeside: www.danmark-letland.dk

Webmaster: Lis Nielsen

Kode til at se seneste nummer af bladet: vairalat

St. Hans – Jani – Ligo – fest

Hvor meget ved danskere om, hvordan letter fejrer årets største fest: den 23. Juni?

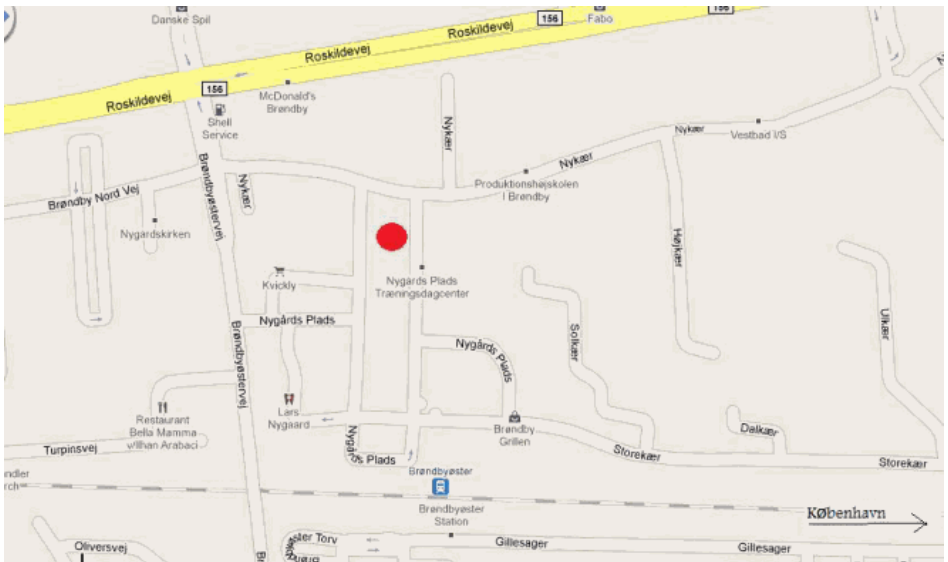
Hvor meget ved letter om hvordan danskerne holder St. Hans aften?

I år bliver der lejlighed til at blive meget klogere på dette, når vi lørdag den 19.juni indbyder til et fælles arrangement i ”Kilden”, Brøndby.

Af praktiske grunde bliver der ikke bål, men det er jo heller ikke den rigtige aften, så det med at stå rundt om ilden, ja, det kan vi alle indhente på selve St. Hans aften.

Vi glæder os meget over at kunne udsende denne invitation, og vi håber at se rigtig mange af vore medlemmer.

Kirsten Gjaldbæk

INVITATION

Foreningen Danmark–Letland og Dansk – Lettisk forening i samarbejde med den lettiske ambassade i Danmark vil gerne invitere dig/jer med til at holde en fælles Sankt Hans/Jani fest
den 19.juni fra kl. 16.00 til kl. 19.30.

Dette arrangement er organiseret i fællesskab mellem herboende letter og danskere, som tilsammen har dannet en lille, men meget arbejdsom Lettisk – Dansk festkomite, som også har ambassadør Gints Jegermanis som deltager.

Arrangementet finder sted i Kulturhuset ”Kilden”,
Brøndbyøster: Nygårds Plads 31, 2605 Brøndby.
Medbring venligst godt humør samt en lille ”madkurv”.
Ideen til ”madkurv” finder du senere i teksten.

I løbet af arrangementet vil der være Ambassadørens velkomsttale, forskellig lettisk optræden, fællessange på dansk og lettisk, mulighed for at nyde traditionel lettisk mad og øl, samt jeres egne medbragte retter.

Indgangsbillet koster:

DKK 50,- per person. Børn under 12 år gratis.

Dette indgangsbeløb dækker indkøb af engangsservice, indkøb af varer fra Letland samt transportudgifter mm.

Tilmelding med angivelse af ”madkurvs indhold” udbedes snarest, helst inden 7. juni på anda.zarane@gmail.com med markering ”*Ligo*”.

evt. brev til Anda Zarane Vølundsgade 27,1 th.

2200 København N

Vi glæder os til at se dig/jer

Lettisk – Dansk festkomite

Rutevejledning

Se på www.rejseplanen.dk, hvordan du bedst kommer frem til Kulturhuset. Bl.a. kan du komme der med S-Tog, bus 13 og bus 22

Ideer til ”madkurv”

- salat (lettisk, vegetarisk, kartoffelsalat, pastasalat osv.)
- Grønsager med dip
- Små smørrebrød
- Frugt
- Chips og andre snacks
- Ost
- Kage

Maden skal være færdiglavet og emballeret, så den er klar til servering på buffeten. Du medbringer lige så meget, som du selv kan spise og håber så på, at

andre har lavet noget, som du kan smage, mens de spiser af din medbragte ret.

Der vil fra arrangørernes side være sørget for lettisk rugbrød, ost og pølse i en mængde, så alle kan nå at få en smagsprøve.

Der kan købes lettiske drikkevarer: øl og kvass

Anda Zarane

Massemedier i Letland i 2010

Kort referat af foredrag af ambassadørfrue Sanita Upleja-Jegermane

Efter selve generalforsamling havde vi lejlighed til at høre Sanita Upleja-Jegermane fortælle om medielandskabet i Letland i dag. Hun er, udover at være ambassadørfrue i Danmark i dag, freelance journalist, skriver for avisen Diena, hvor hun tidligere var redaktør for netavisen Diena.lv.

Hun begyndte med en kort faktuel oversigt, hvor hun gjorde opmærksom på den lange tradition for lettisk-sprogede aviser, helt fra 1822!

Important facts

- ▶ Population of Latvia 2,261 million
- ▶ 60% Latvian speaking, 40% Russian speaking
- ▶ First newspaper in Latvian – „Latviešu avīzes” published in 1822 in Jelgava
- ▶ Watershed in history of modern mass media – November 23, 1990, when first western style newspaper „Diena” was published in Baltic states
- ▶ Regularly uses internet 60% of Latvian population in year 2009

Det store skel i medieudbuddet kom i november 1990, da den første avis efter vestlig standard, Diena, udkom. Man skal i dag være opmærksom på, at medierne skal betjene meget forskellige grupper inden for den samme region. Disse grupper har forskellige interesser og der-

for nytter det f.eks. ikke at lave tosprogede (let-tisk-russisk) aviser, det vil altid kun ramme den ene målgruppe. Der er en stor indflydelse fra russiske medier, som jo sprogligt forstås af rigtig mange. Siden 2006 er internetmedierne vokset konstant, og de trykte medier får mindre og mindre publikum, bl.a. også fordi mange ikke vil betale for en avis, når man kan finde nyheder elektronisk. Internetbrugernes antal stiger støt, hurtigst i aldersgruppen 40 – 59 år!

Omkring år 2000 startede informations-sitet Delfi.lv, som er en hjemmeside, hvor alle kan lægge nyheder og kommentarer ind, uden at nogen redigerer i dem. Det er gratis (lever vel af annoncører) og utroligt populært. De trykte aviser var langsomme til at reagere på det, Diena.lv blev oprettet i 2008 og andre er fulgt efter. Problematikken er, at hvis det skal være en velredigeret internetavis, med dokumentation for nyhederne, koster det noget at udvikle og drive den, og der er ikke mange, der vil betale for et sådant abonnement.

Kigger man på de mest populære internet-sites kan man se, at spil og facebooklignende sites ligger højst, derefter kommer som nr 3 delfi.lv, altså de uredigerede nyheder, og først som nr 12 kommer diena.lv (den redigerede avis).

Hvad så med fjernsynet?

TV in Latvia

- ▶ Regular audience around 1 million
- ▶ Time watching TV on average 5 h 23 min per day
- ▶ Most popular private channels
- ▶ Influence of Russian channels, Latvians watch too
- ▶ Weak public broadcaster, society not ready to pay
- ▶ The future of public broadcaster unclear

Kun 9% ser LTV1, det statslige lettisksprogede fjernsyn og 4 % LTV7 , det statslige russisk- og lettisksprogede fjernsyn, de øvrige kigger på private sendere.
Og hvad ser man så helst i fjernsynet?

Most popular programmes

- ▶ 1.Show "Dance with a star" (TV3) 293 000
- ▶ 2.News on Sunday (LNT) 265 000
- ▶ 3.TV drama series Fire (TV3) 263 000
- ▶ 4. Weather forecast (TV3) 241 000
- ▶ 5. Weather forecast on Sunday (TV3) 241 000

Follow other reality shows and a couple of news programmes

In TOP 10 there are no programmes from Public TV.

Med hensyn til trykte medier, udover den daglige avis, så møder man igen problemet med de forskellige grupperinger i samfundet, samtidig med at der har været megen udskiftning i ejerskabet til disse blade og magasiner. Udenlandske selskaber har været indover og solgt hurtigt igen, når det ikke gav tilstrækkeligt udbytte, og derfor er de redaktionelle linjer også uklare. Det er gennemgående, at der er størst interesse for de lettiske dame- og sladderblade, og både fra lettisksproglig og russisk-sproglig side for TV-programblade. Desuden trives lokalaviserne bedre end de landsdækkende.

Den konklusion, der kan udledes af dette er

- ▶ Newspapers loose audience and impact
- ▶ Segmentation of interests in society, future for niche products
- ▶ The rise of local papers
- ▶ Investigative and analytical journalism is disappearing
- ▶ To reach a public through TV and internet, not print

Måske er der alligevel ikke så stor forskel? Er det ikke lidt af det, man også hører i Danmark, at avislæsernes antal går tilbage, at man bliver mere interesseret i sit eget snævre felt? Forskellen er snarere, at vi har en meget længere og ubrudt tradition for en offentlig mediedækning, der også kan være kritisk og analyserende, og derfor stadig forventer dette, mens man i Letland knap nok når at komme i gang med dette i 1990'erne, inden interessen derfor er falmet.

Det var en meget lærerig og tankevækkende gennemgang, vi fik fra Sanita Upleja-Jegermane, tak for den, og tak for tilladelsen til at gengive nogle af hendes powerpoint-opstillinger.

Kirsten Gjaldbæk

Prins Henrik og Jytte Helio på Saga Queen

Fest hos KUKS

Foreningen Danmark-Letland er medlem af KUKS, hvilket betyder "Komiteen for Udlandsforeningers Kulturelle Samvirke". KUKS havde 40 års Jubilæum og i den anledning var der inviteret til fest på skibet Saga Queen som ligger til kaj i Havnegade. Da Prins Henrik er protektor for foreningen var han også tilstede.

Vi var to fra vores forening, næstformand Jytte Helio og jeg selv, Lis Nielsen, som deltog. Den røde løber var lagt ud og der var omkring 150 mennesker i festlig påklædning, mange ambassadører, bl.a. Gints Jegermanis fra

den lettiske ambassade, som vi fik en lille sludder med. Der blev holdt taler og så var der en tre retters menu som vi gik i gang med, samtidig med at skibet lagde fra kaj og vi blev sejlet rundt mellem havnekajerne. Senere var der bal med Christian Eugen-Olsens ”Up Town Jazz-band”. Hvor folk i kilt og nationale kostymer dansede til langt ud på natten, en meget festlig og dejlig aften.

LN

Husk International dag

Den 28. august er der igen International Dag langs med søerne i København.

Det starter kl. 12.00 og varer til 18.00 og de, der har været til International dag, ved at det er en livlig og begivenhedsrig dag. Musik kan høres og specialiteter købes rundt omkring i boderne og det er en rigtig familie dag. Sidste år havde Foreningen Danmark-Letland et mandskor fra Letland til at synge, og det vakte jubel og tiltrak en masse mennesker til vores bod.

Så mød op med hele familien, det bliver helt sikkert en dejlig dag.

LN

Årsberetning 2009-2010

aflagt ved generalforsamlingen 22.april 2009

Mindes Rita Kragh Jensen

Beretning:

Tak til alle medlemmer, som her viser deres opbakning ved at møde op til generalforsamlingen en forårsaften. Endnu en gang vil jeg udtrykke en stor tak for bestyrelsens engagement i foreningsarbejdet.

Det er dejligt, at vi har direkte kontakt til arbejdet omkring Rite Højskole, og at vi har lettisksprogkyndige med ved bestyrelsesbordet. Og det er vigtigt, at vi har en så aktiv og arbejdsom bestyrelse, der træder til og supplerer hinanden, når der er behov.

Vores aktivitetsområder er meget brede, vi har kulturelle samarbejder, og vi er med et moderne ord aktive inden for civilsamfundet og har arbejdet med i de demokratiske udviklinger, hvilket bl.a. kommer til udtryk i foreningens involvering i ngo-samarbejdet rundt

Lyttende og interesserede medlemmer

om Østersøen.

Fokus har i mange år været at bidrage med noget fra Danmark til Letland og at oplyse om Letland i Danmark. Vores overvejelser nu går også på, at vi måske kan bidrage med noget for nytilkomne letter i Danmark og samarbejde mere med de lettiske eller lettisk/danske familier, som bor her i Danmark. Det vil jeg komme tilbage til i gennemgangen af konkrete aktiviteter.

Medlemmerne:

Igen må vi konstatere, at det ikke rigtigt går opad med medlemstallet - vi har dags dato modtaget 2010-kontingent fra 59 (sidste år 68) medlemskaber, men der er 32 (17 sidste år på denne tid), som ikke har fået betalt endnu - men hvor vi da håber, at de fleste af dem vil betale.

Af de 85 betalende medlemskaber (2009 statistik) er de 32 pensionister - godt 1/3.

Bevægelser siden sidste generalforsamling:

2 har ønsket at melde sig ud

2 døde (Susanne Kløvgaard Rasmussen og Rita Kragh Jensen)

4 slettet af medlemslisten pga. restancer

6 nye medlemmer

Udmeldelserne de senere år er begrundet i, at man må skære ned i de private omkostninger - enten på grund af pension eller finanskrisen. Vi hører faktisk ikke nogen gøre det pga. utilfredshed med vore aktiviteter. Tværtimod tilkendegiver man i udmeldelsesbrevene, at man har været meget glad for medlemskaberne.

Hvis foreningen og medlemstallet skal bestå, må vi alle gøre lidt mere for at hverve nye medlemmer, det ville være meget dejligt også med yngre medlemmer og nye kræfter, vi har fortsat brug for ideer og måske også nye vinkler på samarbejdet. Derfor er det faktisk en stor

glæde, at nogle af de yngre letter og deres danske partnere her i DK har meldt sig ind.

Bladet

Lis Nielsen udfylder heldigvis fortsat dette vigtige job, og det skal hun have mange tak for. Lis har formået at præge bladet på en vældig positiv måde, så der kommer mange aspekter med og forskellige vinkler på emnet: Letland. Vi er nu gået over til en forsendelse uden kuverter, det sparer en del af arbejdet ved udsendelsen. Det er ikke billigere i porto, så derfor har vi da også overvejet, om man kunne nøjes med at sende bladet via e-mail?? Hvis nogle medlemmer er interesseret i blot at modtage en mail med bladet, eller bare at læse det på vores hjemmeside, ja så hører vi gerne fra vedkommende. Det foreslog vi også sidste år, men det har ikke ført til nogen storm af henvendelser.

Mailingliste og hjemmeside:

Vores medlemskontakt har desuden to andre sider: Anne Fraxinus står for en mailingliste, hvor hun til de e-mailadresser, hun har fået af medlemmer, videresender aktuelle oplysninger om arrangementer. Det er vigtigt, at man sørger for at melde evt. mailændringer til Anne. Vi får stadig, ofte ret sent, meddelelser om interessante arrangementer, som vi gerne vil videresende, men hvor en udsendelse med bladet ville komme alt for sent. Der er stadig ikke ret mange på denne liste, og det er ærgerligt, for det betyder jo også, at vi må sige til dem, der henvender sig med mulige invitationer, at vi ikke når ud til ret mange.

Den anden mulighed er vores hjemmeside. www.danmark-letland.dk

Vi er vores medlem Lars Henriksen meget taknemmelige for det arbejde, han har lagt i at få denne hjemmeside op at stå, redigeringen af den foregår i tæt samarbejde med Lis Nielsen. Lars har nu besluttet sig til at stoppe med hjemmesidearbejdet, så vi leder efter en, der vil overtage

dette. Indtil vi finder afløseren, videreføres arbejdet af Lis Nielsen og Erik Dam. Hvis man har informationer eller oplysninger, der ønskes på hjemmesiden, kontaktes enten Lis Nielsen eller Kirsten Gjaldbæk.

Vi synes ikke, at de nyeste blade skal være tilgængelige for alle, for hvad får medlemmerne så for deres kontingent? Vi har nu valgt at lægge ældre numre til fri afbenyttelse og så lade de nyeste kun være tilgængelige for medlemmer (teknisk er det løst ved, at man som medlem har et login, der bruges ved denne del af hjemmesiden). Vi prøver at få relevante oplysninger om møder og udstillinger lagt på hjemmesiden, så giv endelig besked til Kirsten eller Lis, hvis I har oplysninger, der kunne have interesse for andre.

Og brug hjemmesiden! Klik ind på den og se efter opdateringer ☺

Vores samarbejdspartnere:

Vi har fortsat en vældig god kontakt til den **Lettiske Ambassade** og selv om der er meget lidt personale der nu, pga. den økonomiske krise, har vi fået en vældig fin behandling af den nye ambassadør, Gints Jegermanis.

Vi samarbejder også med **Det Danske Kulturinstitut**, både i København og i Riga. Vi får tilsendt orientering om arrangementer fra Kulturinstituttet her i København, ikke altid i særlig god tid, men der kommer noget, og det er blandt de ting, vi gerne vil kunne videreformidle hurtigt!

Lettisk-Dansk Forening i DK er en forening, som samler en del af de unge lettisk-danske familier, der har interesse i at deres børn holder kontakt med lettisk kultur. Vi har kontakt med bestyrelsen og er gået ind i et samarbejde om at afholde arrangementer for begge foreningers medlemmer, f.eks. ved nationaldagen 18. november og til sommer i forbindelse med St. Hans/Ligofesten.

Vi er også medlem af **KUKS**, og får derigennem forskellige muligheder for kontakt med andre venskabsforeninger, og for at orientere om vores aktiviteter.
www.kuks.dk

Vi er stadig med i **DANFØ**, den danske platform for Østersø-NGO-Forum. I 2009 afholdtes NGO-FORUM i Danmark. se www.cbss-ngo.dk. I 2010 har det så lige været i Vilnius. Det giver os også mulighed for at deltage i forskellige større møder.

Den lettiske Nationaldag 18. nov., hvor Nationalkomiteen holder højtidelighed på Vestre Kirkegård indgår nu også i vores program, vi inviterede til kaffedrikning efter højtideligheden i efteråret 2009, og regner med at fortsætte med dette samarbejde.

Og hvor har vi så været repræsenteret eller vore medlemmer været inviteret i det forløbne år:

April

Lad os begynde med Generalforsamlingen April 2009, hvor vi havde lejlighed til at sige officielt farvel til Ambassadør Andris Razans. Og desuden kunne vi udnævne den nu 100 årige Rita Kragh Jensen til æresmedlem i foreningen.

Den 30 april var Præsident Valdis Zatlers på besøg i København. Jytte Helio repræsenterede foreningen både ved den officielle forelæsning i Nationalmuseets forhal og ved den lille middag i Tivoli, som Uffe Ellemann Jensen havde indbudt en meget sluttet kreds af politikere og foreninger, der havde haft særlig kontakt til Letland, til (ca 12 personer i alt).

Juni

Den 16. Juni var der officiel afskedsreception på Letlands ambassade for ambassadørparret, hvor Kirsten og Anne Mette også var med.

Juli

21. juli var der koncert med Baltic Youth Orchestra i Tivolis Koncertsal, hvor Kirsten og Anne Mette var inviteret med af Baltic Development Forum.

August

Den 23. august var der et arrangement ved Langelinie til minde om den Baltiske Menneskekæde i 1989, Jytte Helio repræsenterede foreningen.

Den 24. august startede vi efterårssæsonen med et meget spændende møde med Ivars Silis, der fortalte om sin erindringsbog "Slot under vand", der var stof til megen eftertanke. Tak til Lis, for uden hendes ihærdighed, var det ikke lykkedes at få Silis på besøg!

Den 29. august afholdt Københavns Kommune International dag, og vi havde som vanligt en stand med materialer og smagsprøver. Helge kørte og bar tingene frem og tilbage. Lis havde desuden keramik og strik til salg, og det var der stor interesse for! Anita og Anda sørgede for, at vi igen kunne levere musikalsk underholdning både på scenen, i teltet og ude blandt gæsterne. Der var stor begejstring for den fantastiske gruppe mandlige sangere, som kom herover for at optræde. Vi er så glade for denne mulighed for at vise foreningens ansigt til mange, at vi også har meldt os til i år igen. Det, at vi er med her, har desuden også betydet, at vi får invitationer til at deltage i Kbhvns Kommunes integrationsaktiviteter.

September

1 sept. deltog Kirsten i et møde, som Baltic Development Forum har arrangeret angående EU's nye strategi for Østersøområdet.

5. sept. fyldte Rita Kragh Jensen 100 år, og Jytte Helio var med til fødselsdagsreceptionen.

Sammen med Rite Højskole fik vi bevilget EU-penge til et 50+projekt, hvor seniorer får mulighed for at være gæstelærere på skoler. Projektet er i sin indledende fase og

styres af Lis Nielsen og Niels Bendix.

Oktober

23.oktober havde KUKS den store festeftermiddag på Frederiksberg Rådhus. Jytte Helio deltog. Det er fornøjelse, men det er også repræsentation, der viser, at vores forening findes!

November

14. november var der fernisering på Ieva Blumas nye kunstudstilling. Jytte Helio repræsenterede foreningen.
18. nov. var der højtidelighed på Vestre Kirkegaard, med kaffebord bagefter arrangeret af Anne Mette Johannsen.
21. nov var vi indbudt til Letlands ambassade i anledning af Nationaldagen. Der var over 100 deltagere, især mange af de unge lettiske/lettisk-danske familier.
24. nov. deltog Kirsten Gjaldbæk i Kommunernes Landsforenings Internationale Seminar, inviteret fordi man gerne ville have kontakt til de bilaterale venskabsforeninger for evt. at kunne bruge disses interkulturelle erfaringer.

Januar

15. jan var foreningens medlemmer inviteret til møde på Letlands ambassade, hvor ambassadør Gints Jegermanis præsenterede sig selv og derefter orienterede om situationen i Letland, politisk, økonomisk og socialt. De 27 deltagere fik ny viden og spørgelysten var stor.

Lis Nielsen og Kirsten Gjaldbæk deltog i seminar på Christiansborg i anledning af at Danmark overtog formandskabet for Nordisk Råd. Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd er de steder, hvor der stadig er en chance for at søge midler til gennemførelse af kulturelt samarbejde mellem Norden og Baltikum.

Marts

9. marts deltog Kirsten i Københavns Kommunes Integrationsafdelings Visionsseminar. Vores forening var in-juni 2010

viteret til at deltage i udformningen af kommunens kommende integrationsstrategi, og valgte at deltage aktivt for at få mulighed for at betone, at integrationstilbud også skal handle om tilbud til mennesker, der kommer fra de andre nordeuropæiske lande.

19. marts arrangerede DANFØ et møde med MEP Anne E Jensen og EU's nye Østersø strategi og Ngo'ernes rolle heri. En del af vore medlemmer deltog.

April

Der er nedsat en gruppe bestående af medlemmer fra herboende letter, Lettisk-Dansk Forening og Foreningen Danmark-Letland, der mødes på ambassaden, sammen med ambassadør Gints Jegermanis, for at planlægge et par større møder om året, hvor alle interesserede kan deltage. Det ser ud til, at der bliver en slags Ligo/St. Hans fest den 19. juni, der kommer yderligere oplysninger senere. Anda Zarane og Kirsten Gjaldbæk deltager i denne gruppe.

Jytte Helio repræsenterer foreningen ved Rita Kragh Jensens begravelse.

NGO-Forum i Vilnius, hvor vi var fire fra denne forening, der deltog, Niels Bendix Knudsen, Flemming Thøgersen, Lis Nielsen og Kirsten Gjaldbæk. Det blev en meget litauisk konference, dels fordi programmet var planlagt ud fra litauiske interesser, dels fordi askeskyen forhindrede de fleste deltagere vestfra i at komme frem. Af de ti danske tilmeldte var det dog kun en, der ikke nåede at komme derover. Vi, der deltog, fik til gengæld ret spændende hjemture med stof og ideer til nye rejsemuligheder ☺

Generalforsamling

Vi har inviteret fru Sanita Upleja-Jegermane til at orientere os om medielandskabet i Letland og håber på at få ny viden.

Dette en forening, som det ses, der arbejder på mange

fronter og på mange forskellige måder.

Det er stadig en levende forening, der er stadig brug for os i samarbejdet med Letland og i arbejdet i DK med at videreformidle erfaringer.

Finanskrisen har ramt hårdt mange steder, men næst efter Island siger man, at Letland er det land, det er gået hårdest ud over.

Vi har set det ved de senere års NGO-Forum, at de baltiske lande har haft meget svært ved at finde penge til rejseudgifter til deres deltagere, og det lover jo ikke godt for internationale samarbejder.

Det bliver vigtigt, at vi ikke glemmer de venner, vi hver især har, og at vi lytter til, hvad der bliver brug for. Vi kan jo også håbe på, at de strukturændringer, som er sat i gang, giver positive resultater for Letland.

I foreningens bestyrelse hører vi meget gerne om ideer og aktiviteter, vi formidler gerne samarbejder og støtter med informationer, hvor det er muligt.

22.04.10

Kirsten Gjaldbæk

Ved første bestyrelsesmøde efter generalforsamlingen konstituerede bestyrelsen sig således:

Kirsten Gjaldbæk genvalgt som formand på det 11. år

Jytte Helio og Anita Nielsen valgt som næstformænd

Anne Fraxinus valgt som kasserer

Lis Nielsen valgt som sekretær

Anda Zarane bestyrelsesmedlem

Darte Caunite bestyrelsesmedlem

Suppleant Helge Andersen

Suppleant Anne Mette Johannsen

Ordinær generalforsamling

Referat af generalforsamling i Foreningen Danmark-Letland, den 22. april 2010

1. Helge Andersen blev valgt som dirigent. Helge kunne meddele at generalforsamlingen var lovligt indkaldt med en måneds varsel.
2. Formanden Kirsten Gjaldbæk forelagde formandens beretning. Der var et spørgsmål fra en repræsentant fra Valbysognene, Ewald Støvring, der spurgte om beretningen kommer i bladet, hvilket blev bekræftet.
3. Anne Fraxinus forelagde det reviderede regnskab, som var godkendt af revisoren. Det blev godkendt.
4. Forslag fra bestyrelsen. Der var ikke modtaget nogen.
5. Forslag fra medl. Der var ikke modtaget nogen.
6. Fastsættelse af kontingent. Det er uændret, dvs. enkeltpersoner 225 kr., husstande 325 kr., unge under 26 år og pensionister 150 kr. organisationer 525 kr.
7. Valg af medlemmer. Lis Nielsen og Jytte Helio blev genvalgt. Jens Helt Hansen var også på valg, men træder ud, har ikke tid mere. Et nyt medlem blev valgt, Darte Caunite.
8. Valg af suppleanter. Helge Andersen og Anne Mette Johannsen blev genvalgt.
9. Valg af revisor. Thomas Wedeby blev genvalgt. Revisorsuppleant Anita Rand Jørgensen blev genvalgt.
10. Evt. Hans-Erik Hjelmroth, Korsør foreslog, at man søgte Lions Klubber om økonomisk støtte. Lions Klubber har midler til at støtte flere ting, bl.a. blev nævnt ungdomsudveksling.

Der var mødt 25 personer op til generalforsamlingen.

Til sidst takkede dirigenten for god ro og orden.

Efter generalforsamlingen kom Journalist og Ambassadørfrue Sanita Upleja-Jegermane og talte om medier i Letland, meget interessant foredrag.

Ref.: Jytte Helio

Fra køjeseng til himmelseng

Kort beretning fra en førstegangsr Letlandsfarer

Da jeg iført vanter og vinterfrakke i syv graders varme og støvregn en kold majmorgen triller gennem Århus' gader med min kuffert, rækker forestillingsevnen ikke til sommertøj og myggebalsam.

Et døgn senere sidder jeg i det sydlige Letland omgivet af en blodtørstig myggesværm udklækket af pludselige 28 graders varme og forbander min manglende fantasi.

Jeg er få måneder forinden blevet medlem af støttekredsen for folkehøjskolen i Rite, og har besluttet at deltage i den årlige generalforsamling, der altid finder sted lørdagen i Kristi himmelfartsferien.

Første indtryk af Letland

Her er storslået natur med masser af plads. Forårsklædte marker og skove afbrudt af store områder tæt bevokset med mælkebøtter. En palet af alle spektrets sprøde, grønne nuancer vekslen med næsten brutalt gule felter. Et billede på frodighed og livskraft. Og søer er der overalt. Store søer. Små søer. Det virker som om hver bebyggelse har sin egen sø.

Huse er der få af. I denne tyndt befolkede del af landet kan man køre længe uden at se et hus. Til gengæld er her mange storke. Overalt ser vi de store rødnebbede fugle spankulere rundt på markerne eller lande elegant i deres reder øverst på elmasterne. En aften får vi øje på fire traner, der står på en mark. Vi sniger os langsomt forbi i bilen, men fuglene flagrer op og fejer med mægtigt vingefang hen over den nærmeste skov.

På højskolen får jeg en hel sovesal for mig selv og indkvarterer mig i en af de fire køjesenge. Stilheden og udsigten til de spæde grønne og knaldgule farver er helsebringende. Tidligere var her ingen sø, men nu har folkene omkring skolen fået gravet én. Vandet glimter i aftensolen. En åkande vugger. En frø kvækker. Som bestilt af turistforeningen poserer en stork på græsplænen.

Forstander, Niels Bendix, og medlem af bestyrelsen, Lis Nielsen, viser egnen frem. Vi gør indkøb i små og store byer: Nereta, Viesite, Jekabpils. Desværre er al myggebalsam udsolgt. Jeg bliver straks begejstret for det lettiske rugbrød, og på tilbagevejen tager vi en rigelig forsyning med til Danmark. På bilturene beretter værterne om ændringerne, der er sket i Letland siden Sovjettiden.

Generalforsamlingen går efter bogen. Omkring tredive letter - overvejende kvinder - fra lokalområdet møder op samt nogle få danskere, der bor i nærheden. Vores unge

tolk, Undine Balode, kommer i bil fra Riga og fortæller, at der lige nu er så skønt i hovedstaden, at hun ikke har lyst til at rejse andre steder hen i verden. Denne egn af Letland har hun aldrig besøgt før.

Efter mødet er der buffet med spændende retter. To lettiske kvinder har kokkereret i skolens velfungerende køkken hele formiddagen og resultatet er overvældende: Rødbedesalat med sild, gule ærter med løg og små stykker af flæsk, forskellige slags grøntsagssalater.

Af danskerne får vi senere invitationer til kaffe og middag.

Litauen

Mine værter synes også jeg skal se en fascinerende del af Litauen. Korshøjen har vi allerede besøgt på udturen. Andægtigt har vi besteget det hellige bjerg med dets titusinder af kors, som mennesker fra hele verden har sat eller hængt til minde om en mistet person.

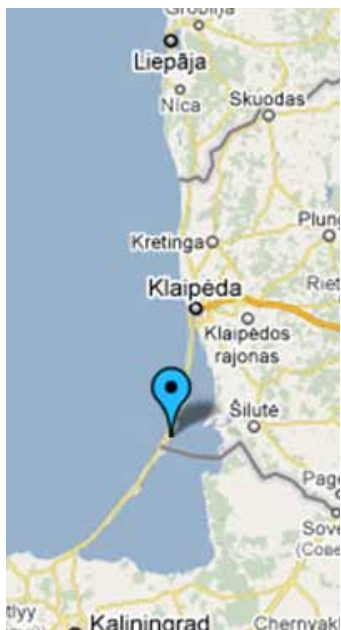
På hjemvejen overnatter vi på et hotel i byen Joudkrante på den lange landtange, der udgør den vestligste del af Litauen. Igen får jeg eget værelse. Denne gang prydet af en enorm himmelseng med myggenet. Da vi står op næste morgen, er myggesværmen tæt som skyer og summer så højt, at det lyder som om luften omkring os synger. Myggene har grønne vinger. Til beroligelse stikker denne art ikke.

Vi kører hele tungen igennem, til vi når grænsen ind mod Kaliningrad. På vejen bestiger vi en række kæmpeklitler ud mod Østersøen, og i byen Nida besøger vi Thomas Manns sommerhus, der er indrettet som museum. Nida, ja hele tungen er et udpræget turiststed. Især tyskerne kommer her. En medrejsende inviterer på sejltur

langs tangens inderside. Herfra kan man blandt andet se nogle af de enorme klitformationer. Et par stykker af dem er forbudt område. Dels er det livsfarligt at færdes på de stejle sandskrænter, dels ødelægges klitterne. En enkelt persons vandren omkring kan forårsage, at to tons sand skrider ud i bugten, fortæller guiden os.

Med afgang hvert tyvende minut fragter en lille færge biler og passagerer tilbage til Litauens havneby Klaipėda. Natten tilbringer vi på en DFDS-færge over Østersøen til Karlshamn. Så tværs over Sverige. Øresundsbroen. Hovedbanegården. I intercitytoget til Århus er kupeen uvirkelig. Jeg er stadig i Rite. Hører storkens knebren og frørernes kvækken. Glæder mig allerede til næste års generalforsamling, men vil aldrig mere rejse uden myggebalsam.

Forfatter Winni Østergaard

Når Rite højskole afholder generalforsamling er der altid en lille rundtur for de danske gæster. Denne gang gik turen til Neringa, den kuriske landtunge som grænser ind til Kaliningrad i Litauen. Forfatter og journalist Winni Østergaard Nielsen var med på turen og har skrevet ovenstående beretning.

Nida

Nida som nævnes i forrige beretning, er en lille by på den kuriske landtange i Litauen, 48 km syd for Klaipėda, og 4 km fra grænsen til den russiske eksklave Kaliningrad. Nida er den vestligste by i de Baltiske Stater. Byen har i dag 1.650 faste indbyggere og er administrativt center for Neringa kommune. Om sommeren besøges byen af omkring 50.000 turister, mest litauere, lettere, russere og tyskere. Til 1945 var byen en del af den tyske provins Østpreussen.

Nobelprisvinderen i litteratur, Thomas Mann boede her om sommeren i årene 1930-1932. Hans sommerhus overlevede krigen og er i dag et kulturcenter til ære for ham, med en lille udstilling relateret til Mann.

Efter 2. verdenskrig var Nida en stille fiskerlandsby, men i 1970'erne blev den udviklet som et af flere feriesteder. Der var ikke fri adgang til området, man skulle have en invitation fra myndighederne for at kunne rejse dertil. Stedet blev derfor et feriested for industriarbejdere, myndighederne og partieliten. Dette har ført til at området har undgået husbygning og industribyggeri. For at beskytte den sårbare natur er der også i dag restriktioner på hvor mange besøgende området kan tage i mod. Den kuriske landtange, som Nida ligger på, har nogle af

de største klitter i Europa, et stort solur (som nu er delvis ødelagt af storm), et fiskermuseum, galleri, ravmuseum og en nygotisk kirke fra 1888.

LN

Manns hus

Korte nyheder

Udpluk af Latvian Institute news

9. til 15. marts 2010

Lettisk New Music Days

Mellem 6. og 19. marts, havde de lettiske komponisters fagforening endnu en gang organiseret den lettiske *New Music Days*.

Formålet med denne festival er at gøre lettisk musik tilgængelig og forståelig for så bredt et publikum som muligt, især unge, ved at tilbyde attraktive og interaktive kunstneriske og informative aktiviteter.

For festivalens program se:

<http://www.lks.org.lv/lnmd/programme>

Kommentar fra Ojārs Kalniņš, direktør for det lettiske Institut: betydninger af 16. marts

Datoen 16. marts var ikke kontroversiel i Letland før starten af 1990'erne, hvor flere lettiske organisationer valgte denne dag til at ære lettiske soldater, der kæmpede og døde i den Lettiske Legion under Anden Verdenskrig. Men for næsten alle mennesker i Letland, er det en dag, hvor sorg, vrede og forvirring bliver bragt pinefuldt tilbage til livet fra fortiden til en lige så forvirret nutid.

For hele artiklen se:

http://www.li.lv/index.php?option=com_content&task=view&id=497&Itemid=1

The Economist: Harmoni i Riga

For én gangs skyld, bør årsdagen for en krigstids kamp i Letland forløbe fredeligt.

16. marts er er årsdagen for en kamp i 1944, da to lettiske enheder oprettet af nazisterne kæmpede mod de

sovjetiske tropper side ved side, under lettisk kommando, som den eneste gang under krigen. Mindehøjtideligheder fremhæver en skarp historisk kontrovers i en ex-kommunistisk region.

For hele artiklen se:

http://www.economist.com/opinion/displayStory.cfm?story_id=15657249

16. til 22. marts, 2010

Folkepartiet trækker sig fra koalitionen, så samarbejdspartnerne nu må arbejde i en mindretalsregering

Den 17. marts meddelte Folkepartiet sin beslutning om at trække sig fra regeringskoalitionen og arbejde i opposition. Begrundelsen var premierminister Valdis Dombrovskis' afslag på at underskrive en bilateral aftale om reformforanstaltninger. Men Folkepartiet erklærede, at det ikke ville kræve eller støtte Dombrovskis' tilbagetræden.

Alle andre koalitions partnere i regeringen har givet deres støtte til Dombrovskis og vil fortsætte med at arbejde i en mindretalsregering. Den regerende koalition står tilbage med 44 ud af 100 pladser i Saeima (parlamentet) (New Era - 15, De Grønne og Farmers Union - 17, Civic Union - 7, For Fædreland og Frihed / LNNK - 5). Der er tegn på at 3 ekstra MP's måske vil støtte koalitions politikken, og øge det samlede antal pladser til 47.

Den 18. marts lancerede Dombrovskis samtaler med parterne om at støtte regeringen.

Letlands første parti / Letlands Vej og det venstreorienterede oppositionsparti PCTVL angav at de ville fortsætte med at støtte regeringen som konstruktiv opposition.

Kommentar fra Ojārs Kalniņš, direktør for det lettiske Institut: ”Hvad vores børnebørn skal huske”

Det er midt i marts, og Riga er stadig dækket af det tungeste tæppe af sne i 80 år. For letterne er 2009/2010 *Århundredets snestorm* faldet sammen med den økonomiske krise. Det er den *Store Vinter* vi altid vil huske.

Star Tribune:

”Fejre påske, lettisk stil”

Følg letternes hævdvundne måde at skabe smukke påske æg.

For hele artiklen se:

<http://www.startribune.com/lifestyle/taste/88203747.html?page=1&c=y>

23. til 29. marts, 2010

Regeringen vedtager at omstrukturere Parex Banka

Den 23. marts besluttede regeringen, at Parex Banka's aktiver vil blive delt, og en ny bank vil blive oprettet. Indskyderne i den eksisterende Parex Banka, vil automatisk blive overført til den nye bank. Den nye bank vil have et stabilt økonomisk fundament, der vil gøre det muligt at tiltrække investorer.

Letland vil reducere moms for hoteller

Den 25. marts støtter Saeima (parlamentet) enstemmigt forslaget om at skære merværdiafgiften (momsen) for hotellophold ned fra 21% til 10%.

Letland mindes ofre for masse deportationen i 1949

Den 25. marts fejrede Letland ofrene for den store mængde af sovjetiske deportationer, der blev gennemført i 1949. Historikere kalder 1949 deportationer til Sibi-

rien en af de mest tragiske begivenheder i landets historie. Mindehøjtideligheder blev afholdt i hele Letland og de nationale flag blev anbragt med et sort bånd. Fra 25. til 29. marts, blev over 43 000 uskyldige mennesker deporteret, herunder omkring 10 000 børn, samt unge, mødre med spædbørn, gamle og syge, selv døende mennesker.

”Meierovics Society for Progressive Change” blev grundlagt for åben politik og aktiv borgerinddragelse

Den 21. marts, blev The Meierovics Society for Progressive Change ” grundlagt for at give den lettiske offentlighed en ny kanal for at informere borgerne om deltagelse i samfundslivet. Målet for de 27 stiftere af den ikke-statslige organisation er at samle eksperter inden for alle sektorer af lettisk liv, skabe en konstruktiv offentlig debat om centrale spørgsmål og forberede professionelle anbefalinger, som har en direkte relevans til det kommende 2. oktober parlamentsvalg.

Grundlæggerne af selskabet har understreget, at den nye organisation ikke er et politisk parti, vil heller ikke blive det, og at det ikke vil godkende nogen parter frem for andre.

For yderligere information se: www.lietussargs.lv

30. marts til 6. april

Verdensbanken foreslår foranstaltninger til yderligere finanspolitisk konsolidering

Den 1. april afsluttede Verdensbanken sin tekniske mission med at analysere potentielle finanspolitiske konsolideringsforanstaltninger i Letland, og finansministeriet har modtaget en foreløbig rapport med en række forslag. Bankens rapport er af vejledende karakter.

Verdensbanken anbefaler en omhyggelig analyse af yderligere omfordeling af den statslige sektors udgifter og

anvendelsen af offentlige midler på offentlige institutioner og virksomheder, reformering af velfærdssystemet, f.eks. ved at fjerne det afgiftsfrie bundfradrag på offentlige pensioner, reduktion af sociale ydelser, samt genovervejelse af sundhedssektorens forbrug ved evt. at skære i antallet af hospitalssenge, og også skære i antallet af offentligt finansierede studerende med 50% ved de statslige universiteter samt nytænke statsgaranterede studielån.

Handlingsplan for reduktion af den sorte økonomi

En arbejdsgruppe, nedsat ved dekret af premierministeren har udarbejdet en foreløbig rapport og kortsigtet handlingsplan for nedbringelse af den sorte økonomi.

For yderligere information se:

<http://www.fm.gov.lv/?eng/news/49864>

Rigas byråd lancerer portal for ledige erhvervslokaler

Den 29. marts har Rigas byråd iværksat et projekt med titlen DUKA og etableret en online website til registrering af ledige erhvervslokaler og fremme åbning af nye virksomheder i den lettiske hovedstad.

På nuværende tidspunkt har den økonomiske krise efterladt mange lokaler ledige på markedet for fast ejendom, mens mangel på lokaler er en af de største hindringer for unge og initiativrige mennesker til at starte deres egen virksomhed. DUKA portalen vil også tilbyde de seneste nyheder, gode råd om at starte en virksomhed, en database af kreative ideer, osv.

En undersøgelse viser, at den lettiske hovedstad har de billigste hoteller i verden

Den 29. marts meddelte det UK-baserede Hotels.com booking firma, at den lettiske hovedstad Riga har de billigste hoteller blandt de 68 adspurgte verdensmetropoler. Ifølge Hotels.com, måtte rejsende til Riga betale 61 EUR i gennemsnit per nat på et hotel, det er 8% mindre

end i 2008. Forfatterne til undersøgelsen understreger, at trods de lave priser, tilbyder Riga's hoteller kvalitet.

7.-12. april, 2010

15. Internationale Baltiske Ballet Festival

I dagene 16-29 april i Riga og andre steder i Letland, afvikledes "Den Internationale Østersø Ballet Festival", i sit 15 års jubilæum år. Denne gang havde arrangørerne planlagt to ugers dynamisk moderne dans under mottoet: "Fra klassisk til Avant-garde".

For yderligere information se: www.ballet-festival.lv

13. - 19. april, 2010

Premierministeren søger ministerielle kandidater efter at LPP/LC har besluttet ikke at deltage i regeringen

Letlands premierminister Valdis Dombrovskis og lederne af koalitionspartnerne har aftalt også at overveje upartiske kandidater til ministerposter der er blevet ledige ved

Folkepartiets udtræden. Letland 's Way (LPP / LC) besluttede i sidste uge ikke at deltage i regeringen, men lovede at støtte den regerende koalition.

Lettisk instrueret produktion vinder den russiske pris "Den gyldne maske"

"Den gyldne maske" er en pris fra Theatre Union Rusland og gives til produktioner i alle genrer af teaterkunst: drama, opera, ballet, operette og musical, og dukketeater. "Den gyldne maske" er også en russisk teaterfestival, der hvert forår,

præsenterer de mest betydningsfulde resultater fra hele Rusland. I kategorien "Drama / Best Large Scale Production", blev vinderen i år gæstinstruktør Alvis Hermanis med "Shukshin's Stories", iscenesat i Moskva's Theatre of Nations.

Alvis Hermanis er i øjeblikket en af de mest interessante og kreative teaterinstruktører i Letland, hvis arbejde er kendt også uden for landets grænser. Hans skuespil er karakteriseret ved at eksperimentere med forskellige teater stilarter og æstetik, samt kulturelle symboler i Øst og Vest. Hermanis skaber ikke ud fra brudstykker af udenlandske teater erfaringer, men bygger originale kombinationer ved hjælp af billeder og symboler fra forskellige perioder af verdens kultur og historie, der baserer sig på hans egne forestillinger, indre visioner og fantasi.

For yderligere information se: www.jrt.lv

20. - 26. april, 2010

Saeima vedtager ændringer til udlændingeloven

Den 22. april vedtog Saeima (parlamentet) ændringer til

udlændingeloven, som præsident Valdis Zatlers har sendt tilbage til parlamentet til revision.

Saeima vedtog tidligere en bestemmelse, som giver udenlandske investorer ret til at modtage midlertidig opholdstilladelse, hvis de havde investeret mindst LVL 25000 i en virksomheds aktiekapital, har ansat mindst fem mennesker og betalt mindst LVL 10 000 i skat i løbet af et regnskabsår. Saeima besluttede at øge grænsen for den årlige selskabsskat til LVL 20000.

Men Saeima ændrede ikke den bestemmelse, som har fået mest kritik - om køb af fast ejendom i Letland. Lovgiverne har kun vedtaget et krav om, at summen af købsaftalen ikke må være lavere end ejendommens offentligt fastsatte værdi.

27. april - 5. maj, 2010

Saeima bekræfter Aivis Ronis som udenrigsminister

Den 29. april godkendte Saeima (parlamentet), med et overvældende flertal af stemmer, veterandiplomat og tidligere lettisk ambassadør i USA og NATO, Aivis Ronis, 42, som udenrigsminister. Ronis, der er ikke medlem af

noget parti, har modtaget 90 stemmer medens én undlod at stemme.

Efter vedtagelsen i parlamentet, sagde Ronis til medierne, at den overvældende afstemning var en bekræftelse på Letlands nuværende udenrigspolitiske prioriteter og en tillidsafstemning til personale og diplomater fra Udenrigsministeriet. ”Det er klart, at parterne og fraktioner har forstået den vigtige rolle, Letlands udenrigspolitik spiller i at fremme landets økonomiske interesser,” sagde Ronis.

”Det samlede skattetryk bliver ikke forhøjet”

Finansministeriet vil ikke øge den samlede skattebyrde, men snarere flytte skattebyrden fra arbejdskraft til forbrug. ”På denne måde, ønsker vi at fremme konkurrenceevnen for lettiske virksomheder og skabe et mere retfærdigt skattesystem. Hvis skattetrykket flyttes til forbrug så vil dem, der bruger mere også betale mere,” Det lettiske finansministerium foreslår fire scenarier for den videre udvikling af skattepolitikken. Regeringen bliver nødt til at vælge mellem fire mulige scenarier.

1. Under det første scenarie, vil det eksisterende skattesystem fortsat gælde
2. Under det andet scenarie vil Letland opfylde forpligtelserne til de internationale donorer ved at hæve ejendomsskatten og den årlige vægtafgift.
3. Ud over de foranstaltninger, der anvises under det foregående scenarie, anviser det tredje scenarie en ophævelse af de nedsatte momsats og revision af personlig indkomstskat og selskabsskat samt en øgning af bundfradraget i den skattepligtige indkomst for enkeltpersoner.
4. Det fjerde scenarie ville give større skattemæssige gevinster i forhold til tredje scenario. Det bevirker forhøjelse af momsen, basistoldsatsen og højere ejendomsskat samt højere afgifter på luksus og mellemstore køretøjer.

Arta Arnicāne vinder Sussex Internationale Piano Competition

Lettiske Arta Arnicāne (f. 1982) har vundet hovedpræmien i den første Sussex Internationale Piano Competition og en særlig pris for hendes fortolkning af en Beethovens sonate.

37 pianister blev udvalgt til konkurrencen ud af 100 deltagere fra Europa, USA, Asien og Australien, og de enkelte deltagere udførte to solo-programmer og en klaverkoncert med Worthing Symfoniorkester, og blev bedømt af en international jury bestående af 14 personer.

Arnicāne blev uddannet ved Emīls Dārziņš School of Music under vejledning af Teofilis Biķis, studerede i flere år på Gnyesin Lyceum i Moskva, og tog eksamen fra det lettiske Musikkonservatorium i 2008 fra Sergejs Osokins klasse. Hun har en mastergrad fra Det Kongelige skotske Academy of Music. På nuværende tidspunkt fortsætter hun sin uddannelse i Zürich.

Letlands befolkning falder med 4.700 personer i 2009 på grund af migration

http://www.csb.gov.lv/csp/events/?lng=en&mode=arh&period=04.2010&cc_cat=471&id=11974

BBC: "Close - Up: Letlands kærlighed til folksang"

I denne måned (maj) fejrer Letland 20-året for sin erklæring om uafhængighed fra Sovjet Rusland.

En integreret del af kampen for frihed var folksangen, der holdt landets kultur i live gennem årene med sovjetisk styre.

To årtier senere, er denne sangtradition stadig spillevende, som vores korrespondent Damien McGuinness finder den i den lettiske hovedstad Riga.

For fuld video se:

<http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/8654083.stm>

6. - 10. maj 2010

Parex Banka tilbagebetaler lån til Bank of Latvia inden slutningen på løbetiden

Den 6.5 har Letlands Parex bank indgået en aftale med Letlands centralbank om tilbagebetaling af et lån på 117 mio LVL inden forfald. Parex har haft konstant voksende indlån fra både indland og udland. Samtidig er bankaktiviteter i øvrigt vokset på flere områder.

Letterne rejste mindre i 2009 og der kom færre turister til Letland

Det centrale statistiske kontor oplyser at beboerne i Letland krydsede statsgrænsen 13,2% mindre end i 2008, og at udenlandske rejsende krydsede grænsen 14% mindre.

Ligesom i de foregående år, rejste letterne i 2009 mest til nabolandene - Litauen (3%), Rusland (18%), Estland (11%) og Tyskland (8%). De samlede udgifter i udlandet faldt med 30% i forhold til 2008. Den gennemsnitlige tid, letterne i udlandet var 4,7 dage. Formålet med turene var rekreation (35%), besøg hos slægtninge og venner (28%) og forretningsrejse (20%).

De fleste af de udlændinge der besøgte Letland i 2009 kom også fra nabolandene - 37% af dem var fra Litauen, 20% fra Estland, 6% fra Rusland, 6% fra Sverige, 5% fra Tyskland og 4% fra Polen. Af alle udenlandske besøgende, brugte 72% mindre end 24 timer i Letland.

Blandt de udenlandske turister, der opholdt sig i Letland flere dage, sagde 44% at formålet med deres besøg var ferie, 27% - erhvervsliv, og 20% besøgte deres venner og slægtninge.

Udenrigsminister Ronis er tilfreds med Medvedevs fordømmelse af USSR's totalitære regime.

I et interview med Izvestia udgivet 2 dage før Rusland

markerede 65-årsdagen for sejren i 2. Verdenskrig sagde præsident Medvedev at diktator Josef Stalins forbrydelser under krigen aldrig kunne tilgives. Medvedev beskrev Sovjetunionen som en totalitær konstruktion hvor elementære rettigheder og friheder blev undertrykt. Det er den mest sønderlemmende kritik af USSR fra nogen russisk leder i de seneste år. Den russiske præsident afviste tanken om, at krigen mod Nazityskland blev vundet af Stalin, "den blev vundet af vores folk, ikke af Stalin eller af generalerne". Udenrigsminister Ronis udtalte; "dette er et skridt fremad, og den russiske præsident er tæt på at gentage vores fortolkning af vores historie".

Umeå og Riga er valgt til europæiske kulturhovedstæder i 2014

www.riga2014.org og www.umea2014.se

Riga tiltrækker filminstruktørerne Lars von Trier og Mel Gibson

International interesse i at bruge Riga som et sted for filmproduktion er steget dramatisk, takket være oprettelsen af Riga filmfond. Det var designet til at fremme filmproduktion og tilbyder rabatter på op til 15% på filmrelaterede udgifter i Riga. Som følge heraf har mange virksomheder fra forskellige lande vist deres interesse. Selv om fonden kun har fungeret siden begyndelsen af marts 2010, er filmen for en japansk tv-serie "Skyer over skrænten" om den russisk - japanske krig allerede afsluttet. Riga City Council har også godkendt medfinansiering af det danske historiske drama "En kongelig affære" om det 18. århundredes hoffliv, der vil blive produceret og med-forfattet af den verdensberømte instruktør Lars von Trier. En tysk - finsk co-produktion af en tegneserie science fiction film om den kaldte måne "Iron Sky", vil blive filmet til efteråret. Fonden har også annonceret, at selv Hollywood skuespiller og instruktør Mel Gibson har vist interesse i at filme i Riga!

Lettisk Legetøj deler popularitet med Barbie og Lego

Den lettiske designer Māris Peičs og hans firma "Varis Toys" har sluttet sig til rækken af verdens bedst kendte og mest populære legetøjsproducenter. "Varis Toys" træ byggesæt har været nævnt blandt verdens top 115 legetøj og spil i bogen "Toy Design". Det bedst sælgende Varis legetøj deler siderne med sådanne globale giganter som Barbie dukken, Lego legetøj, "Settlers of Catan" Nintendo Game Boy og Rubik's Cube. "Toy Design" bo-

gen er udarbejdet af kunst og arkitektur historiker Chris Van Uffelen. For yderligere information se: www.varis.lv

11. - 17. maj 2010

Krigsforbrydelser forældes ikke

Den europæiske Menneskerettighedsdomstol har 17. maj med 14 stemmer for og 3 imod anerkendt Letlands ret til i 2004 at dømme Vasiliy Kononov for krigsforbrydelser begået i 1944.

Afgørelsen er et vigtigt bidrag til at bekæmpe straffrihed for statslige repræsentanter. Emnet har været i fokus både i FN og i Europarådet. Letland takker Litauen for at have støttet Letland som tredjepart i sagen.

Bekymring for om den græske uro vil påvirke Euro-udvidelsen med flere lande.

Statsminister Dombrovski har udtalt bekymring for om den seneste græske uro vil bevirke udsættelse af Letlands optagelse i Euroområdet. "Det egentlige problem er ikke de nye medlemsstater, der ønsker at komme ind, for der er helt klare regler for optagelse, det virkelige problem er den manglende kontrol mekanisme i euroområdet."

Letland vil drage fordel af meldingen 12. maj om at Estland har fået grønt lys for at deltage i euroen fra 1.1.2011. Letland vil drage positiv fordel af meldingen både i kraft af et stabilt handelsmarked og som eksempel for Letlands ønskede optagelse i 2014.

Positiv vurdering af den økonomiske situation

13.5 informerede Letlands centralbank om at den forventer det Lettiske BNP vil vokse med 3,9% i 2011 og 4,7% i 2012 mod et fald på 18% i 2009 og et fald på 3% i 2010.05.23.

Budgetunderskudet vil være stort set uændret, og renten vil foreløbig være uændret 3,5%.

Banken forventer en deflation i 2010 på 3,4% (imod tidligere forventet 3,8%) samt en deflation på 0,8% i 2011 og 1,2% inflation i 2012.

Det centrale lettiske statistikkontor oplyser at eksporten stiger kraftigt

Udviklingen i eksporten er i marts forbedret med 13,4% i forhold til februar og 19,7% i forhold til marts forrige år.

Danfø

NGO-FORUM i Vilnius

Vi er stadig med i **DANFØ**, den danske platform for Østersø-NGO-Forum. I 2009 afholdtes NGO-FORUM i Danmark. se www.cbss-ngo.dk. I 2010 har det så lige været i Vilnius. Vi var fire fra denne forening, der deltog, Niels Bendix Knudsen, Flemming Thøgersen, Lis Nielsen og Kirsten Gjaldbæk.

Det blev en meget litauisk konference, dels fordi programmet var planlagt ud fra litauiske interesser, dels fordi askeskyen forhindrede de fleste deltagere vestfra i at komme frem. Af de ti danske tilmeldte var det dog kun en, der ikke nåede at komme derover. Vi, der deltog, fik til gengæld ret spændende hjemture med stof og ideer til nye rejsemuligheder.

En positiv følge af askeskyen var at den nye teknologi blev taget i brug. En af oplægsholderne skulle komme fra England, hvad han jo så ikke kunne, til gengæld kunne man over skypeforbindelse på internettet se ham på storskærm holde sit oplæg til os, mens hans powerpointpræsentation blev vist på en anden skærm! Måske kan man i fremtiden spare lidt rejseudgifter på den måde? Selvom det jo ikke er det samme, som hvis vedkommende havde været der hele dagen og havde kunnet tage del i samtalerne bagefter.

Selve konferencen var anderledes end de forrige, idet det litauiske udenrigsministerium (som er formand for Østersørådet fra 1.juli 2009 til 1.juli 2010) havde meldt ud meget tidligt, at de anså NGO FORUM 2010 som en af de officielle litauiske formandskabsaktiviteter. Det betød positivt set, at der var afsat penge til det! Men det betød også, at de litauiske ngo'er ikke selv kunne styre

forberedelsen. Ministeriet valgte det ngo-center, som de anså for det stærkeste, til at stå for konferencen, og dette center, som ikke tidligere har deltaget i NGO FORUM, mente så ikke, at de øvrige lande skulle inddrages i forberedelserne, sådan som vi ellers har gjort, lige siden vi startede netværket i 2001. Derved blev der planlagt meget mindre tid til diskussioner end tidligere, og emnerne blev også de emner, som det litauiske formandskab havde valgt at prioritere, og ikke de grundlæggende områder fra tidligere år!

MEN det hindrer jo ikke, at der diskuteres på kryds og tværs i pauserne, at man træffer gamle bekendte og indleder nye bekendtskaber, og at vi kommer hjem med en større viden om, hvor forskellige traditioner og foreningskulturer, der er rundt om Østersøen. En viden, der kan

gavne ethvert samarbejde fremover, når vi står i situationen, at vi gensidigt ikke fatter, hvad det er, den anden mener eller vil, fordi ord og udtryk ikke afspejler samme erfaringer.

Infa fra Letland og Kirsten Gjaldbæk

Ved dette forum oplevede jeg som noget meget positivt, at de yngre og meget aktive lettiske ngo'er, som vi kendte fra tidligere år, deltog ret så energisk, og at danske og lettiske deltagere var på meget god bølglængde og havde

samme opfattelse af mange fremadrettede tanker og ideer om civilsamfund og demokrati. Vi håber meget på, at vi også fra vores forenings side fremover kan få glæde af samarbejdet med disse deltagere.

En glad dansk gruppe er endelig på vej til Stockholm

Kirsten Gjaldbæk

Rite Nyt

På Rite højskole blev der som sædvanligt afholdt generalforsamling i Kristi Himmelfartsferien.

På skolen mødte 35 mennesker heriblandt var 9 danskere. Næstformanden Viktorija aflagde beretning, og herefter fortalte Niels Bendix Knudsen lidt om årets gang på skolen og viste billeder. Så takkede Austra Lace og uddelte hjemmesyede katte i hør ud til danskerne. De var fyldt med rugkerner og kunne lægges til varme i ovnen for derefter at lindre rundt om halsen. Derefter var der regnskab og valg. To nye medlemmer blev valgt ind, Nata Grinvalde og Luba, i bestyrelsen. Til sidst blev der plantet et Egetræ i haven til minde om det afdøde bestyrelsesmedlem, Niels Henriksen. Generalforsamlingen sluttede med lækker lettisk tagselvbord, med grå ærter. De gæstende danskere blev de sidste dage af ferien kørt ud til halvøen Neringa i Litauen, nær Klaipeda, hvor de overnattede og så på den store sandmile, som ligger der. Neringa er en lang landtange som ender ved en grænse til Rusland, som så fører ind i landet Kaliningrad. Neringa er et typisk turist område, som minder om Skagen, med røde malede træhuse og stort brusende hav til den ene side og indsø på den anden side. Alt var skrevet på tysk, og alle kunne tale tysk.

LN

Nyerhvervelse på Rite: Et shelter til turister

Bogen "Renselse"

Anbefaling

Bogen handler om en familie i Estland og hvad der sker med den i sovjettiden og i tiden efter. Historien er bygget op om en ung kvindes liv og hendes kærlighed til sin søsters mand. Som der står på bagsiden af bogen, så rummer fortællingen forbrydelser, skam, kærlighed og jalousi.

Forfatterens evne til at beskrive detaljen er helt fantastisk, utroligt hvordan hun evner at fortælle om en spyflues klatren på en pølse i et hus på landet. I disse beskrivelser om livet i kolhoserne er der mange lighedspunkter fra mit eget kendskab til Letland.

Ved at læse romanen får man god forståelse af hvordan og hvor svært det har været at leve under de sovjetiske forhold på landet og hvad der kan ske med mennesker når det hele bryder sammen.

Bogen "Renselse" er skrevet af Sofi Oksanen og oversat fra finsk til dansk og udgivet på forlaget Rosinante.

Jeg kan varmt anbefale den, det er svært at få den ud af sine tanker efter man har læst den.

Sofi Oksanen født 7. januar 1977 er finsk forfatter, født af en estisk mor og finsk far.

Hendes første roman i dansk oversættelse er "Renselse" og den blev i 2010 belønnet med Nordisk Råds Litteraturpris. Hun debuterede i 2003 med "Stalins køer".

Lis Nielsen

Naja Marie Aidts "Bavian"

Den danske forfatter Naja Marie Aidts novelle-samling "Bavian" vil blive udsendt på lettisk.

Uddrag af en anmeldelse af Lone Krøgh 27/11 2008

Noveller om hverdagsagtige episoder, der under overfladen måske slet ikke er så små og ubetydelige endda.

I sin tredje novellesamling er Naja Maria Aidt som sædvanligt velskrivende og præcis. Hun kan beskrive en situation og vende den 180 grader, så det ufarlige bliver farligt, og så det ubetydelige pludselig antager groteske dimensioner. Det, der er på spil, er fortrængninger, inde-stængte følelser, aggression, angst og begær, så det kan næsten kun gå galt.

At det kan være svært at komme overens med det livsfarlige liv står lysende klart på hver eneste side i denne novellesamling, som med sin egen skæve og insisterende vinkling kredser om emner som utroskab, skilsmisse, sygdom, død og overfald. Forsiden er sort og dystert, så tonen er slået an på forhånd.

Fest hos Andreas lørdag den 31.juli

Fra Andreas Åbling Petersen har vi fået at vide at der er Træskulptur Symposium på hans gård Stadebjerggård Grænsevej 1, Ellum i Løgumkloster fra den 17. til den 31. juli.

Symposiet slutter med en stor fest lørdag den 31. juli om eftermiddagen med lettiske og danske folkedansere og musikere. Dansk-Lettisk Forening kender den lettiske dansegruppe, de har danset ved vores generalforsamling i 2007. De hedder Jampadracis, er fra Limbazi, og er utrolig dygtige.

Det er 10. gang at festen afholdes, og det hele er startet med at en gruppe letter fra Jekabpils regionen kom på besøg. Gennem årene har festerne udviklet sig til at have gæster fra hele Norden og de baltiske lande og nu også fra Georgien.

Alle er velkommen, ring til Andreas Åbling Petersen på 74 74 31 17

LN

KALENDER

Juni

- 14.6 kl. 12 Mindedag på Vestre Kirkegård ved Østre Kapel
- 19.6 kl. 16-19.30 Sankt Hans fest i samarbejde med Lettisk-Dansk Forening, ”Kulturhuset Kilden”, Nygårds Plads 31, Brøndbyøster
Offentlige transportmuligheder: bus 22, bus 13 eller S-tog: Brøndbyøster St.
Se side 6

Juli

- 21.7 til 28.7 Sommerkursus på Rite Folkehøjskole. 40312345
- 31.7 eftermiddag Fest med lettiske dansere hos Andreas Åbling Petersen, Stadebjerggård Ellum, Grænsevej 1, 6240 Løgumkloster 74743117
Se side 50

August

- 14.8 til 22.8 Træskulpturkursus på Rite Folkehøjskole ved Janis Kopsiske. 40312345
- 28.8 kl. 12-18 International dag langs med søerne i København
Se side 14

līg

